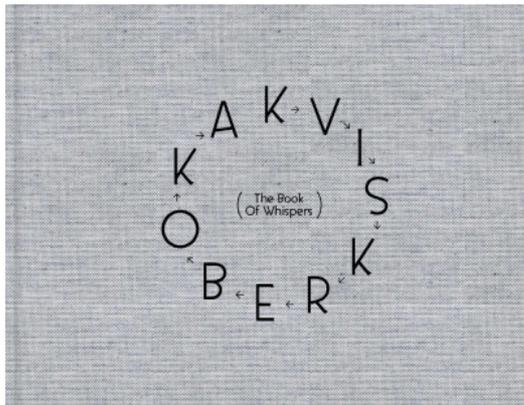

Selskapsleik for anonyme kunstnarar

ANMELDELSE

Publisert 14/11/23 | Skrevet av [Fredrik Rysjedal \(https://numermagasin.no/bidragstere/fredrik-rysjedal\)](https://numermagasin.no/bidragstere/fredrik-rysjedal)

Kviskreboka

Tittel: *Kviskreboka*

Tegning: Mette Stausland, Idun Batltzersen, Anna Sofie Mathiasen, Cato Løland, Sverre Malling, Dalma Kilickiran, John Arne Sæterøy, Bjørn Hegart, Kurt Johannesen og Kim Hjortøy

Tekst: Fredrik Høyer, Terje Dragseth, Agnes Ravatn, Janne S. Dragsholt, Sigbjørn Skåden, Jenny Hval, Gulariz Sharif, Inger Wold Lund og Øyvind Berg

År: 2023

Sider: 54

Forlag: Tegnerforbundet

Format: Innbundet med hardt omslag

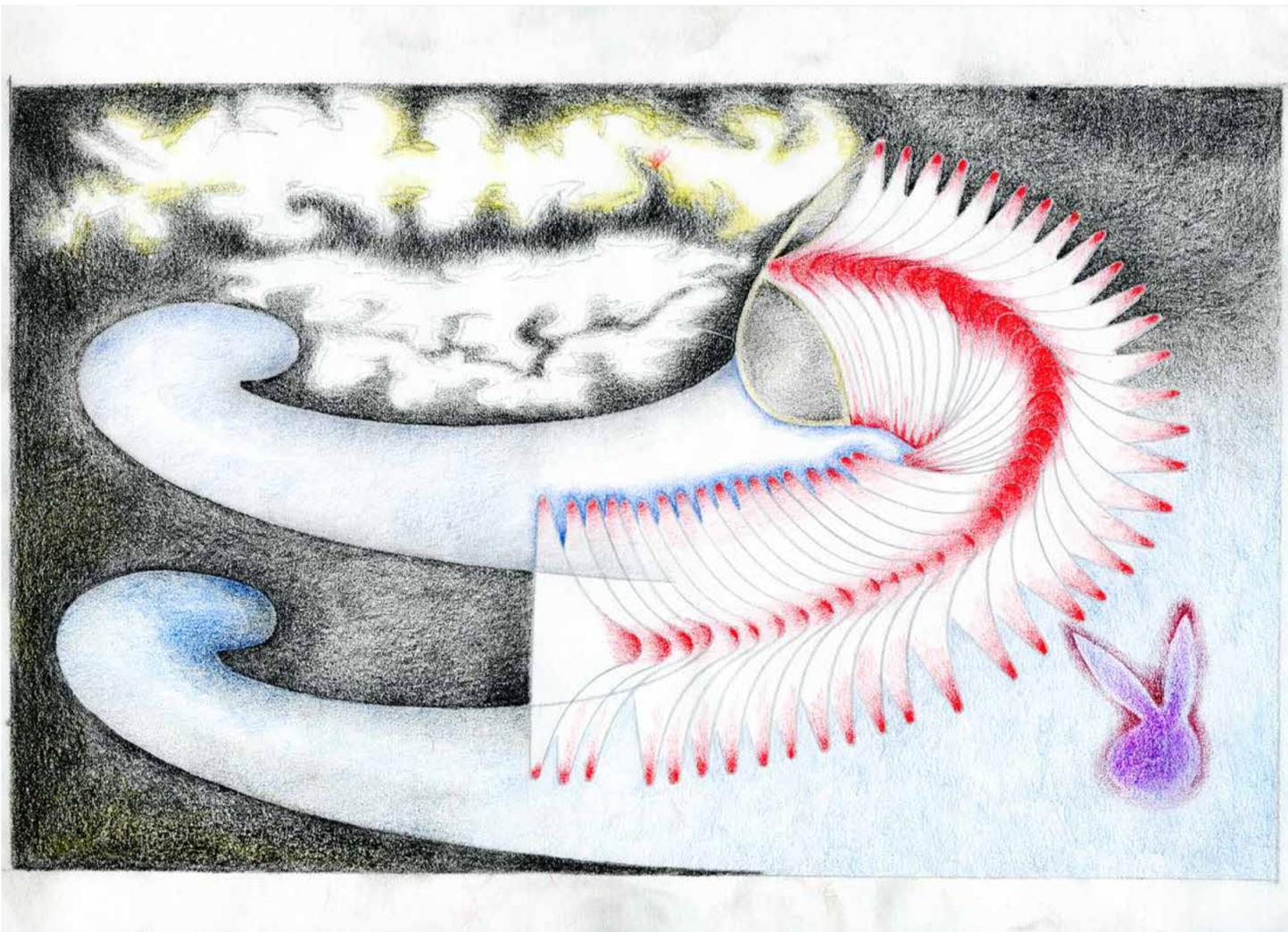
ISBN: 978-82-990732-4-0

Tegnerforbundet har samla 19 kunstnarar til å lage *Kviskreboka*, ei leiken kunstarbok som kiltlar den venstre hjernehalvdelen, og inspirerer den høgre. Det er ein flott publikasjon, men eit par grep frå å vere fullkomen.

Kviskreleiken er ein selskapsleik som får nokon av oss til å tenke tilbake på bursdagsfestane i barndommen og lærarane våre som desperat trengte å fylle det siste skuletimekvarteret med innhald. Om denne leiken er ukjent for deg, så er reglane enkle. Ein sit helst i ring eller rundt eit bord. Så startar ein person å kviskre ei setning i øyret på personen som sit på sida. Setninga går frå øyre til øyre rundt heile bordet, og når setninga kjem til endes, vert den sagt høgt for kvar og ein. Oftast har nokon slurva litt i overleveringa, eller kanskje nokon andre har høyrte litt dårleg etter. Uansett grunn har i alle fall setninga mest truleg forandra seg på veggen, til noko lettare surrealistisk. Når den nye setninga vert annonsert, knisar alle, ler høgt og har det koseleg. Kanskje nokon byrjar å granske rundt kvar det gjekk gale, og då er i alle fall praten rundt bordet godt i gang.

Eg spelte *Ryktet går* med min svigerfamilie her ein kveld. Det er eit brettspel der kviskreleiken er gjort om til skriving og teikning. Fyrst trekker ein av spelarane eit ord, så skal resten av deltakarane skrive og teikne dette ordet til det har vandra heilt rundt bordet. Når runda er over, avslører alle sine notat eller teikningar, og om ditt budskap har overlevd ein eller fleire overleveringar, får du poeng. Er du ein av dei som fekk budskapet til å endre meining, får du null poeng. Målet med spelet er vel helst som med kviskreleiken at alle får seg ein god latter. I ei spelerunde som eg hugsar svært så godt, kviskra svigersøstera mi «matboks» i øyret mitt, og eg teikna etter beste evne og leverte lappen vidare. Eg hausta litt poeng fordi fleire på rekka mi greidde å formidle ordet vidare. Då opphavsordet vart avslørt, viste det seg at ordet ikkje var «matboks», men «vaskemaskin». Alle lo og rista på hovudet, og då me nøsta opp i kvar det brast, så enda me opp hos svigermor (som forresten ikkje lo så høgt). For då ho skulle teikne vaskemaskin, teikna ho ei slik dei hadde på 70-talet. Ein firkanta boks med full opning øvst og med ein skiljevegg i midten. Eit hol til vasketrommelen, eit anna til tørketrommelen. Ho teikna ingen klede, så det nestemann såg, var ein boks med ein skiljevegg. Det må vel vere ein matboks, tenkte stakkaren ved sida av svigermor og skreiv det på lappen sin. Svigermor vann ikkje spelet den kvelden, men ho fekk fleire gratisleksjonar i korleis teikne ei moderne vaskemaskin.

Tegntriennalen har i år gjort som i *Ryktet går*, men i staden for å avgrense det til eit festleg selskap har kuratorane Ottar Karlsen, Roddy Bell og Hilde Lunde skapt eit kunstprosjekt av leiken. Dei har invitert ti teiknarar og ni poetar til å skrive og teikne om kvarandre. Alle har måtta skape noko i relasjon til den føregåande verket dei har vorte tilsendt. Heile prosessen har vorte gjennomført anonymt. Mystiske pakkar har difor vorte sendt att og fram via Tegnerforbundet dei siste to åra. Pakkar med teikne- og skriveutstyr og med ein usignert tekst eller eit bilete.

Biletet som den svenske biletkunstnar Dalma Kilickiran teikna i møte med Sigbjørn Skåden sin tekst. *Kviskreboka* (2023), publisert av Tegnerforbundet.

Resultatet er *Kviskreboka*, ei kunstnarbok som vert stilt ut i Deichman Bjørvika under heile Tegntriennalen, frå 13. oktober 2023 til 14. januar 2024, men som også vert lagt ut for sal. Boka er trykt opp i eit opplag på eksklusive 100 eksemplar og vert å finne på Deichman og Tegnerforbundet. Kunstnarbok er eit breitt omgrep i Norge, og det er ikkje snakk om eit verk trykka og publisert av kunstnarar, men *Kviskreboka* høyrer meir heime i kunstnarbok-sjangeren som ein eksklusiv småforlags-publikasjon.

Dette er ein antologi som ikkje har som mål å hygge og more meg, men som får meg til å undrast over prosessen og kunstnarane. Måten verka er fletta inn i kvarande på, gjer meg årvaken og vekker lysta til å granske tekst og bilete nærare. Boka er nemleg sett saman slik at kvart oppslag er eit bilete og ein tekst. Sidan kvar tekst har ein relasjon til to bilete og omvendt, så har designarane valt å gi alle relasjonane eit oppslag. Dette resulterer i at kvart bilete og kvar tekst vert repetert to gongar. Kvart oppslag vert ein ny samansetting, og repetisjonane oppfordrar meg til å lese og kikke på bileta to gongar.

Måke alle menneske ser skuggar, men gjør det, når man går på gata på en lett-skygga dag, og har sola
 bak seg, hvor konturene av en annens ansiktsdragg og et skjort og fordrad hode og ens eget silhuetten på
 en måte relieft kjapt ligger foran en på bakken. Det er lettere å se andres skuggar, når de går forbi
 deg i vandrings og drar en gråslørt kappe eller seg. For meg fortøler det og annledes ans, da 1953-4,
 samværingenes i en søkelyst, den utyngste rekkefølgen i vandrings på en bil som står parkert i kort vei.
 Me kastar skuggar, kvar sin egen hale ligg frå bakken, til og med et svært smalt stråling i en foran opp-
 marka, en enkelt brønn på det brune furetræet. Bore skuggene selv, gjør ikke det. Men a skumring er
 jeg de valse og sluke oss alle, i noen stjerner halvtimer fra en slags Bacchusfeiring og ta sin vander og
 rett til å rose, tilbakke. Men også skuggene må si lopt for natlen, den er ikke skuggene komene, som en
 hund som må gå å legge seg, hvalende, på også skuggene søve når natte kommer. Han på barnerommet
 som jeg prøvet opp da hun fortset ser inne hos oss og a større grad var en baby, ikke et småbarn som kan
 sone "ja" hvis da gjør henne om hun vil ha blåbær og laksel, setter seg ned på det reduste brinnel av ei
 krogge, men bare et avok, likesom, holder jeg henne og vi syngar den første nattsang og lukker øynene.
 Selv nå, når det begynner å bli lysere ute og kveldene kan holde henne våken fordi vindkille også er borte,
 standhaftige og vakte støkke småbarn som ikke vil legge seg, holder de kveldene det mest av lyst ute. Da jeg
 prøvet opp, var det noe av det viktige, lyttelste gardner. Dama på fangerke på Alnabrokk fikk hørt seg, måtte
 dypdykke ned i de fjerne forgreningene sine, for vi ville ha det så mørkt som omkade med seg der inne.
 For å holde lyst ute, men også skuggene, men til ingen nytte, lyst harer seg inn som briste mauer a kveldene,
 og lekens skuggar vokser seg større mens jeg sitter der. Jeg kann ikke holde henne snare len, like mye som
 jeg kann løpe fra min egen, den fuskke og leste skuggen med de klumste omme. Han vil en dag få øye på sin
 egen og vete rett til å la den framme kunne, som alle møter med mennesker og personlighet, og forståne seg
 a sjelens allgjen, enten de blir venner, eller distanserte bekjante, eller fiender. Men nå skal hun bliinne. Vorden

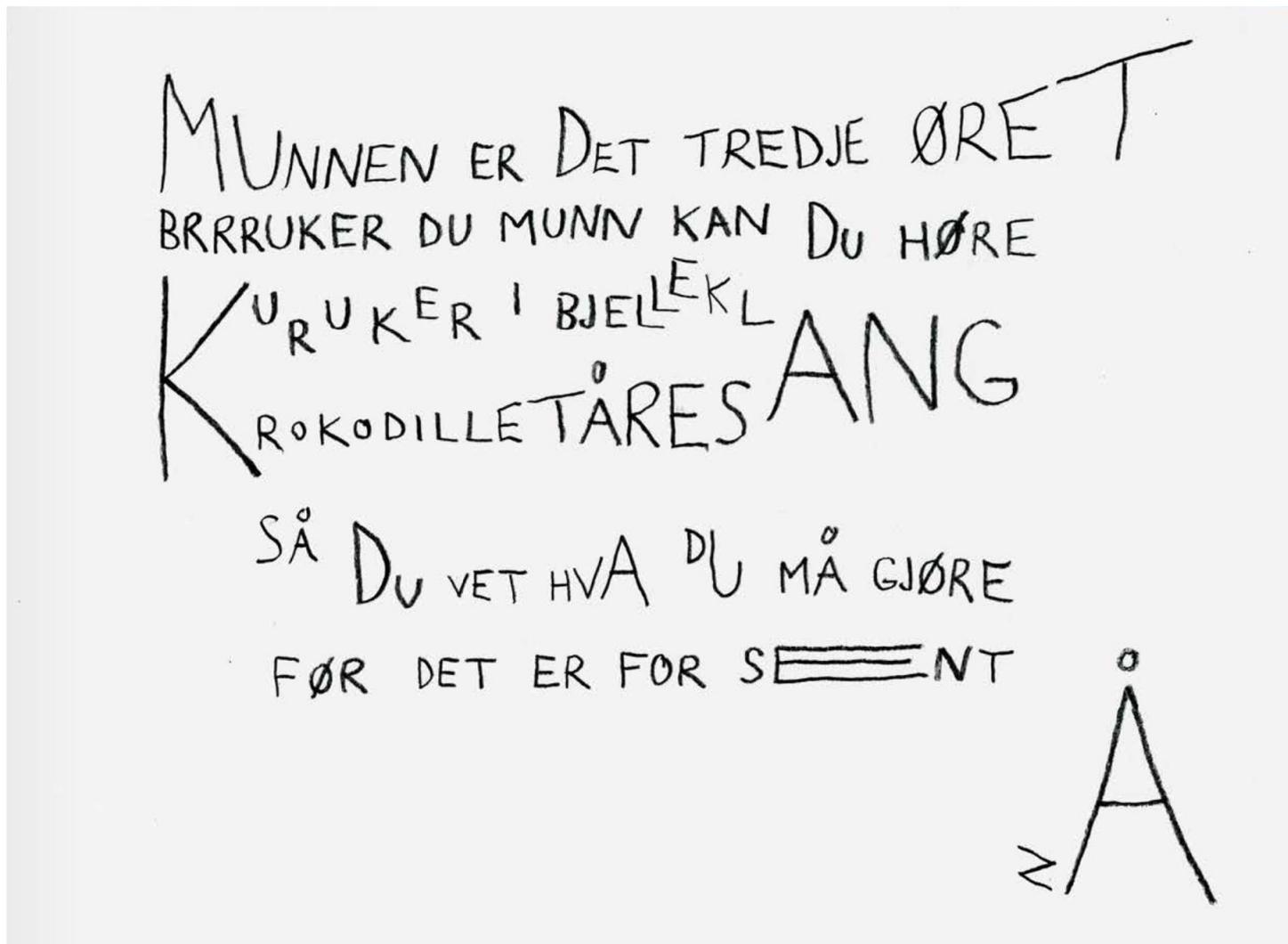
Anslaget i boka er teikna av Mette Stausland og følgande tekst er skriven av Fredrik Høyer. *Kviskreboka* (2023), publisert av Tegnerforbundet

Anslaget er gjort av Mette Stausland. Eg les i den korte biografiteksten bak i boka at ho er ein tidlegare dansekunstnar som etter ein yrkesskade fann vegen vidare gjennom bildekunsten. Med ei teikning på eit gult papir legg ho føringar for poeten som kjem etter. Bastante og rigide blyantstrekar, overfalne av skraverte svarte pæreforma skuggar. Bak desse markante strekane ser me lettare blyantføringar, svake riss som mjukt snor seg rundt på det gule papiret. Det er ikkje ulikt danseskissene eg har sett mine dansevener skrible når dei skapar koreografien sin for scena. Det kan òg vere slik at det er nettopp det hjernen min ynskjer å sjå, sidan eg veit at Stausland har dansen med seg i handa. Biografitekstane til alle kunstnarane er tilgjengeleg bakarst i boka. Eg sjekkar alltid ut slik informasjon fyrst. Det er ein gamal vane eg har, men eg skulle ynskje eg hadde venta med å lese dei, slik at hjernen min kunne spart meg for slike assosiasjonar ved fyrste gjennomlesing. På ei anna side så er dei ein fin inngang for lesarane, for dei som ynskjer nokre knaggar å støtte seg på.

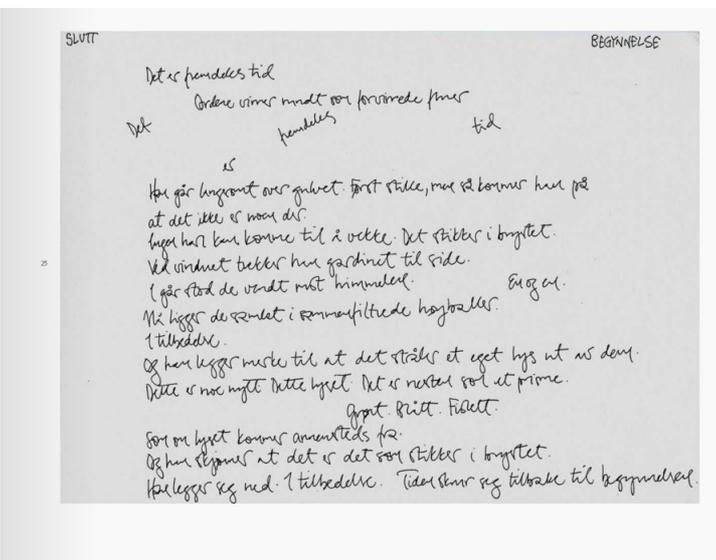
Poet Fredrik Høyer frå Drammen tar det vidare frå Stausland. Han skriv om skuggar i ein tekst som dansar seg av garde (der skjedde det igjen, takk bio-tekst). Han har nyleg prøvd å stenge skuggane ute, men til ingen nytte. Det er ein fin flyt i teksten hans, som gir meg eit inntrykk av at den er improvisert fram, og at den får framstå slik i si råde form. Kråketærne, altså handskrifta til Høyer og dei andre kunstnarane, gjer at lesinga humpar av garde. Det luggar litt når eg må ta nye rundar på handskrift som er vanskeleg å tyde. Dette er noko eg elsker med tekstane i denne boka. Eg set faktisk pris på friksjonen i leseopplevinga og at eg må senke tempoet. Det tvingar meg inn i ein meditativ flyt som styrkar mi oppleving av boka. Å skrive for hand er å teikne bokstavar, og det er nydeleg å sjå karakterane i poetane sine handskrifter. Ein kunne sjølv sagt ikkje forvente noko anna i eit prosjekt som er fasilitert av Tegntriennalen, men det er likevel ei frisk oppleving å lese handskrivne tekstar.

Nokon tekstar og teikningar trår parallelt, andre tar sprang. Kniseeffekten frå kviskreleiken kjem til overflata her og der. Eg drar på smilebandet ikkje berre når Agnes Ravatn er morosam, men også når eg oppdagar forgreiningar og repetisjonar. Det oppstår eit uventa tilbakefall for eit motiv som eg ikkje skal røpe, men som gjer det heile litt forunderleg. Det er tankevekkande, og eg byrjar å reflektere over min eigen kunstnariske praksis. Eg opplever at tekst og bilete møtes i det konkrete og figurative, men dei skil seg distinkt frå kvarandre i det abstrakte. Kanskje ingen av tekstane i denne boka drar

abstraksjonen så langt som til dømes i biletet til Stausland, men at det er slik, gir meg mykje å tenke på. Det heile opplevast som ein lett og ledig leik, med senka skuldrer. Der kviskreleiken er ein lettbeint leik som kan bryte isen i eit selskap, så finn eg *Kviskreboka* som eit lett og ledig kunstprosjekt som likevel plogar nedsnødde vegbaner i hjernen min.

Øyvind Berg fekk Kurt Johannesen si teikning i posten, og laga så denne teksten, som seinare dukka opp i postkassa til Kim Hiorthøy. *Kviskreboka* (2023), publisert av Tegnerforbundet.

Cato Løland og Janne S. Drangsholt. *Kviskreboka* (2023), publisert av Tegnerforbundet.

Som du skjønner har eg kosa meg med *Kviskreboka*, men det betyr ikkje at det er ei fullkommen bok. Boka er vakkert utforma, med fin typografi og eitt omslag trekt i lysegrå sjerting. Innmaten er trykka på det delikate bokpapiret Munken Lynx. Det er likevel sider ved utforminga og det redaksjonelle som trekker ned heilskapen i mine auge. Tekstane og bileta i boka er framstilt som faksimiler, enten dei er fotografert eller skanna. Dette får meg som lesar av boka til å observere verka gjennom eit foto i staden for å sitte med verket i handa. Eg kan forstå dette design-valet ut frå at uttrykket får eit dokumentarisk preg, det finnast originalar der ute, og denne boka dokumenterer dei. Utforminga skapar likevel ein distanse til arbeida som eg kjenner på når eg les. Som lesar ville eg føretrekt illusjonen at det var boksidene teikningane og skriveria stod på, som om eg sit med arka i handa.

Litt som svigermora mi i innleiinga, så gjer redaktørane for *Kviskreboka* eit feilgrep i kommunikasjonen. Den redaksjonelle teksten i boka er god og fungerer veldig godt som ein dørøpnar, men omslaget og introduksjonstekstane gir indikasjon om at boka er publisert på norsk og engelsk. Engelske lesarar vil difor verte skuffa når dei oppdagar at forfattarane sine tekstar ikkje har vorte oversatt. For desse er det berre halve boka som vert tilgjengeleg. Dette er eit underfundig val som ikkje rettferdigjer bruken av engelsk tekst i det heile teke.

For det norske publikummet er ikkje dette noko problem, og har alle eit finurleg møte i vente. Originalane til *Kviskreboka*, vert vist fram på Folkebiblioteket i Bjørvika under heile Tegntriennalen 2023. Om du tenker deg å ta turen, så ta med deg god tid, slik at du i ro og mak kan dvele ved dei tankevekkande overlappingane og transformasjonane som kunstnarane serverer deg. Det er som i *kviskreleiken*, ein må følge godt med.

Fredrik Rysjedal

Selvtillit, selvbilder og sorg

(<https://numermagasin.no/artikler/selvtillit-selvbilder-og-sorg>)

INTERVJU | 06/06/19

⤴ Les artikkel

(<https://numermagasin.no/artikler/selvtillit-selvbilder-og-sorg>)

(<https://numermagasin.no/artikler/selvtillit->